

GK-50
7/10802, 10803
10804, 10805
10806, 10807
10808, 10809
07.01.2010

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-78
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.11.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-17276 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Ahmet TAN'a ait 7/10802, Afyonkarahisar Milletvekili Abdülkadir AKCAN'a ait 7/10803, Hatay Milletvekili Süleyman Turan ÇİRKİN'e ait 7/10804, Mersin Milletvekili İsa GÖK'e ait 7/10805, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/10806, Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY'a ait 7/10807, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/10808 ve Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/10809 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/10802 (3 sayfa)
2. Görüş 7/10803 (1 sayfa)
3. Görüş 7/10804 (1 sayfa)
4. Görüş 7/10805 (6 sayfa)
5. Görüş 7/10806 (1 sayfa)
6. Görüş 7/10807 (3 sayfa)
7. Görüş 7/10808 (2 sayfa)
8. Görüş 7/10809 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:İsa GÖK

Mersin Milletvekili

Esas No

:7/10805

Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi tüm ülkede ciddi bir infial yaratmıştır. Türkiye'nin Ulusal Biyogüvenlik Yasası Meclis'te beklerken, GDO'ların kullanılmasına izin veren yönetmelik, bu tasarı yasalaşmadan önce, sivil toplum kuruluşlarıyla müzakere dahi edilmeden alelacele yayımlanmış ve yürürlüğe konulmuştur. Ulusal Biyogüvenlik Yasası'nın hazırlanmasını öngören Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin eki niteliğindeki Cartagena Biyogüvenlik Protokolü ise ülkelere GDO'ların yasaklanması ve ciddi anlamda kısıtlanması olanağını getirmektedir.

Gıdayı ve tohumu GDO'lardan koruyan bir yasaya acilen ihtiyaç duyulduğu halde, bu yönetmelikle Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'ndeki yükümlülüklerin bile gerisinde kalınarak ülkemizin kapıları GDO'lu ürünlere sonuna kadar açılmaktadır. Türkiye gıda emperyalizminin tutsağı haline getirilmektedir. Bu yönetmelik GDO'nun belirsiz koşullarına karşı vatandaşını koruyan kollayan bir yönetmelik değil tam aksine, insan sağlığını ve toprak verimini tamamen savunmasız bırakan, sadece GDO'lu ürünün ticaretini kurallara bağlayan bir yönetmeliktir. AB ülkelerine bakıldığında ise hepsinin biyogüvenlik mevzuatları hazırlanırken bilimin yol göstericiliğinden sapmadan insan hayatına özen gösterdiklerini görmekteyiz.

Ülkemizin doğru içerikli bir Ulusal Biyogüvenlik Yasası olmadan, GDO'ların ticaretinin bir yönetmelikle düzenlenmesiyle hukuk, egemenlik ve halk sağlığı ihlal edilmektedir. Buna göre;

SORU 1) GDO'lu ürünlerin kanser, hipertansiyon, osteoporoz, dolaşım ve sindirim bozuklukları hastalığına neden olduğunu belirten Anayasa Mahkemesi, 5179 sayılı Gıda Kanunu'nun bazı maddelerini iptal etmiştir. Yüksek Mahkemenin GDO'yu yasallaştıracak olan çalışmaların önünü kapatan 08.01 2009 tarihli bu kararına rağmen, böyle bir yönetmelik neden çıkartılmıştır?

CEVAP 1) 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3. maddesinde *genetik modifiye gıdalar* tanımı yapılmış olup, 21. maddesi üçüncü fıkrasında “*Ancak, bilimsel yöntemler ve klinik testlerle kanıtlanmış ve Bakanlık tarafından kabul edilen, fonksiyonel gıdalar/özel beyanlı gıdalar ve genetik modifiye gıdalar ile benzeri diğer konulara ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.*” hükmü yer almıştır. Söz konusu Kanunun bazı maddelerinin iptali ve yürürlüklerinin durdurulması istemiyle açılan davada, yürürlüğü durdurma gerekçeleri arasında, gıda üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin ve genetik modifiye gıdaların çeşitli sağlık sorunlarına yol açtığı belirtilmiş, bu nedenle gıda maddeleri ile bu maddeleri üreten işyerlerinin denetiminde asli düzenleme yetkisi devredilerek yönetmeliğe bırakılmasının Anayasaya aykırı olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 08.01.2009 tarihli kararı ile; 5179 sayılı Kanunun 5. maddesinin ikinci fıkrası (*Bu laboratuvarların kuruluş, çalışma izin ve denetimi ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.*) ve 23. maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci tümcesi (*Bu Kanun kapsamındaki gıda kontrol ve denetim hizmetlerini yapacak olanların seçimi ve yetiştirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.*), Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş olup, 21. maddenin iptali söz konusu olmadığı gibi, denetim hizmetleriyle ilgili yetki devri de söz konusu değildir.

26.10.2009 tarih ve 27388 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik”, gıda güvenliğinin sağlanması ve halk sağlığının korunmasını amaçlayan 5179 sayılı Kanun, uluslararası Cartagena Biyogüvenlik Protokolü ve Avrupa Birliği’nin yürürlükte olan bu konudaki mevzuatı esas alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu Yönetmelik, insan yaşamı ve sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı, tüketici çıkarları ve çevrenin en üst düzeyde korunması için genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünlerini içeren gıda ve yem maddelerinin, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle ülkemizin dış ticaretinde gündeme gelen sorunların çözülmesi, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına uygunluk sağlanması hususları ve kamuoyunun hassasiyetleri dikkate alınarak, 20.11.2009 tarih ve 27412 sayılı Resmi Gazete ile Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

SORU 2) Tüm gelişmiş ülkelerde GDO’ların yasaklanması ve sınırlandırılmasıyla ilgili çok ciddi düzenlemeler yapıldığı halde, insanlarımızın sağlığını hiçe sayan böyle bir yönetmelikle, bitki, hayvan ve biyolojik çeşitliliğimize zarar verecek GDO’lu üretimin ve ithalatın serbest bırakılmasının gerekçesi nedir?

SORU 3) Türkiye GDO yetiştiren ülkelere oranla çok daha zengin bir biyolojik tarımsal çeşitliliğe sahip iken, bu gücünü çevre ve insan sağlığına etkisi kanıtlanmamış dışa bağımlı bir teknoloji ile neden riske atmaktadır?

SORU 4) AB müktesebatına göre GDO’lu ürünler için binde iki gibi çok kısıtlı bir ekim alanı belirlenirken Türkiye için böyle bir oran neden söz konusu değildir?

CEVAP 2-3-4) GDO’ların ABD, Kanada ve Avustralya’da üretim ve tüketimi serbesttir. AB ülkelerinde mevzuatlar bu ürünlerin üretim ve kullanımını doğrudan yasaklamamaktadır. Her bir GDO’nun ayrı değerlendirilmesi prensibinden hareketle, bazı ülkeler, bazı GDO’ların üretimini yasaklamaktadır. Kaldı ki çıkartılmış olan yönetmelik çok sıkı tedbirler aldığı sanılan AB’den daha sıkı tedbirler getirmektedir. 26.10.2009 tarihli Yönetmeliğin hazırlanmasında Avrupa Birliği’nin yürürlükte olan bu konudaki mevzuatı esas alınmış ve daha da sıkı ilave tedbirlerle ülkemiz şartlarına adapte edilmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan ve GDO’ların sınır ötesi ticaretini düzenleyen Cartagena Biyogüvenlik Protokolü, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmış ve “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Cartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” olarak 24.06.2003 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, Avrupa Birliği’nde GDO ve GDO içeren gıda ve yemlere ilişkin kurallar Tüzüklerle düzenlenmiştir. Bu mevzuatta GDO’ların kasıtlı olarak çevreye salımı, ithalat, ihracat ve üretimde izin, başvuru, risk değerlendirme, etiketleme, bilimsel kurullar, kamunun bilgilendirilmesi, etik komiteler, diğer ülkelerle bilgi alışverişi, sorumluluk ve cezai hükümler vb. yer almaktadır. Bu kapsamda AB’de bir GDO, EFSA (AB Gıda Güvenlik Kurumu) tarafından yapılan risk değerlendirmesini müteakip onaylanmış listeye dahil edilmekte ve sadece bu listede yer alan GDO’ların üretimine ve ticaretine izin verilmektedir. 24 Temmuz 2003 tarih ve 25178 sayılı Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı” çerçevesinde orta vadede tamamlanması ülkemizce taahhüt edilen mevzuatlar arasında AB’nin yukarıda bahsedilen GDO’larla ilgili mevzuatı da bulunmaktadır.

Söz konusu Yönetmelikte GDO’lu üretimle (birincil üretim) ilgili herhangi bir hüküm olmadığı gibi ithalatın serbest bırakılması da söz konusu değildir. Bu Yönetmelikle,

-GDO ve ürünlerinin ithalat, işleme ve ihracat aşamalarında resmi denetim ve kontrolünde uygulanacak işlemler konusuna açıklık getirilmiştir.

-Bilimsel kriterler ve risk değerlendirme şartı getirilmiştir. (Üniversiteler, TÜBİTAK ve araştırma kuruluşlarında görevli konu ile ilgili uzman veya öğretim üyelerinden her bir

başvuru için oluşturulacak komitenin GDO ile ilgili bilimsel ve teknik verileri araştırması, yorumlaması ve görüş oluşturmaları ve komite kararının, Bakanlık onayından sonra yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır.)

-Bilimsel olarak insan sağlığına zarar verme ihtimali bulunduğu belirlenen uygulamalara izin verilmeyecektir.

-İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunması en üst düzeyde sağlanacaktır. Yönetmelikte ülke çıkarları ve ülkemizin biyolojik çeşitliliği, çevre ve insan sağlığı konusundaki hassasiyetler de göz önünde bulundurularak bazı özel hükümlere yer verilmiştir.

-Bu yönetmelik sadece gıda ve yemlerle ilgilidir. Bitkisel üretimle ilgili hükümler burada yer almaz.

Bu Yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren ithalatı yapılan riskli ürünlerde GDO analizi yapılmakta olup, mevzuata uygun bulunmayan ürünlerin ithalatına izin verilmemektedir.

SORU 5) Türkiye'de 40 bin gıda firması ve yaklaşık 400 bin satış noktası bulunmasına rağmen yeterli denetim yapılamazken, GDO konusunda nasıl bir denetim yapılabilecektir?

CEVAP 5) 05.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gıda güvenilirliği ve kalitesinin temini Bakanlığımız görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır. Gıda denetim ve kontrol hizmetleri, Bakanlığımızca merkezde Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, ülke genelinde 81 İl Müdürlüğü ve yetkilendirilmiş İlçe Müdürlükleri, 39 İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü ile Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve faaliyet izni almış ve aktif olarak görev yapan 52 adet Özel Gıda Kontrol Laboratuvarları aracılığı ile yürütülmektedir. 81 İl Müdürlüğümüzde görevli 4350 adet Gıda Denetçisi ve Yardımcı Denetim Elemanı görev yapmaktadır.

GDO'lu ürünlerin gerek ithalatı gerekse iç piyasadaki kontrollerinde uyulacak esaslar konusunda İl Müdürlüklerimize gerekli talimatlar gönderilmiş olup, GDO analizi için gıda ve yem maddelerinden alınan numunelerin analizleri, Bakanlığımıza bağlı Ankara ve Adana İl Kontrol Laboratuvarları, Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü ve Ulusal Gıda Referans Laboratuvarında yapılmaktadır. Ayrıca, gıda maddelerinden alınan numunelerin GDO analizleri için TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Gıda Enstitüsü Laboratuvarı yetkilendirilmiştir.

SORU 6) Yönetmeliğin 5. maddesinin sekizinci fıkrasına göre "GDO'suz ürünlerin etiketinde ürünün GDO'suz olduğuna dair ifadeler bulunamaz." ifadesi yer alıyor. Tüketicilerin hangi üründe GDO olduğunu bilebilme olanakları neden ellerinden alınmaktadır? Hangi gerekçeyle genetiği değiştirilmiş ürünleri tüketmek istemeyen tüketicilere seçme hakkı bile tanınmamaktadır?

CEVAP 6) 20.11.2009 tarih ve 27412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelikle 26.10.2009 tarihli Yönetmeliğin 5 inci maddesinin sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

SORU 7) Yönetmeliğin 7.maddesine göre GDO'larla ilgili faaliyette bulunmak üzere başvuruda bulunan şirketlerin komiteye sundukları bilgilerin kamuoyu ile paylaşılabilmesi için de başvuru sahibinin talebi ve komitenin izni gerekli kılınmış. Bu bilgilerin halkla paylaşılmasının önü neden kapanmıştır?

CEVAP 7) Ülkemizin taraf olduğu ve 17.06.2003 tarihinde 4898 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan Cartagena Biyogüvenlik Protokolü ve AB mevzuatında gizli bilgiler tanımlanmış olup, Bakanlığımızca da bu doğrultuda hareket edilerek Komiteye sunulan bilgilerin paylaşılması, başvuru sahibinin talebi dikkate alınarak izne tabi tutulmuştur.

SORU 8) Tüm Ortadoğu ve AB ülkeleri ile Rusya bizden GDO'lu üretim yapılmadığına dair

belge isterken, resmi olarak GDO'ya izin veren ülke olduğumuz için bu konu ihracatla büyük sıkıntı yaratmayacak mıdır?

CEVAP 8) Yönetmelikte, ülkemizde GDO'lu üretim yapılmasına ilişkin her hangi bir hüküm bulunmamakta ve ihracatta alıcı ülke talepleri doğrultusunda kontroller yapılmaktadır. Bu nedenle söz konusu Yönetmeliğin ihracat açısından sıkıntı yaratacağı düşünülmemektedir.

SORU 9) Anayasa'nın 56. maddesinde düzenlenen sağlıklı ve dengeli bir yaşama kapsamında İhtiyat ilkesinin hayata geçirilmesi için 2006 yılından beri ne kadar yol alınmıştır?

CEVAP 9) Bakanlığımızın temel gıda güvenilirliği politikası; Kodeks Alimentarius ve Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumlu olarak hazırlanan mevzuat çerçevesinde, ülke genelinde "Çiftlikten Sofraya Gıda Güvenilirliği" anlayışı ile tamamlayıcı ve etkin bir gıda denetiminin sağlanması, tüketiciye güvenli gıda arzının temini, halk sağlığının ve tüketici haklarının korunması, halkın gereği gibi beslenmesi, güvenilir gıda üretimi, ülke ihracatının geliştirilmesi ve sektörde haksız rekabetin önlenmesidir.

5179 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat gereğince ülkemizde üretilen ürünler için Üretim İzni Belgesi ve ithalatına izin verilen ürünler için ise Kontrol Belgesi Bakanlığımız tarafından düzenlenmektedir. Bakanlığımızca gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeleri için 26.11.2009 tarihi itibarıyla 197.083 adet Gıda Üretim İzni Belgesi düzenlenmiştir.

Ülkemiz gıda mevzuatının AB mevzuatı ile uyumlaştırılması çalışmaları çerçevesinde, 5179 sayılı Kanun kapsamında değişik konuları içeren 3 adet Yönetmelik ve 95 adet Türk Gıda Kodeksi Tebliği yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, bunlardan 57 adedi, ürüne özeldir. Halen yürürlükte olan Tebliğlerin 68 adedi Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Ayrıca 5179 sayılı Gıda Kanunu'nun AB'ne uyumu kapsamında "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" taslağı hazırlanmıştır. Söz konusu taslak, veteriner hizmetleri, zootekni, bitki sağlığı, gıda güvenilirliği, yem ile hijyen ve resmi kontrolleri konularını kapsamaktadır.

Bakanlığımızca 2004-2009 yılları arasında gıda işyerlerinde yapılan denetim sayılarının yıllar itibarıyla arttığı görülmektedir. 5179 sayılı Kanunun yayımlandığı 2004 yılında denetim sayısı 190.829 adet iken, 4 yılda Bakanlığımızca yapılan denetim sayısı yaklaşık iki katı artarak 2008 yılında 340.874 rakamına ulaşmıştır. 2009 yılının ilk on ayı itibarıyla 269.962 adet denetim yapılmış olup, 6080 adet idari para cezası uygulanmış, insan sağlığını doğrudan ilgilendirmesi nedeniyle 688 işyeri hakkında savcılığa suç duyusunda bulunulmuştur.

5179 sayılı Kanun ile AB ile uyumlu olarak ürün ve işletme riskine dayalı gıda kontrol ve denetim sistemine geçilmiş olup, denetim sıklığı arttırılmıştır. AB üyesi ülkelerin uygulamaları göz önünde bulundurularak, 2008 yılında Bakanlığımızca "İşletmelerin Risk Esasına Dayalı Denetim Sıklıkları Belirlenmesi Prosedürü" hazırlanmış ve uygulanmak üzere 81 İl Müdürlüğüne gönderilmiştir. Risk esaslı uygulanan denetim ve kontrollerle, sorunlu olan işyerlerine daha fazla sıklıkta denetime gidilerek, Türk Gıda Kodeksine uygun güvenilir ve hijyenik gıda üretiminin sağlanması yanında gıda işyerlerinin teknik ve hijyenik normlarının düzeltilmesi hedeflenmektedir.

Gıda güvenilirliğinin sağlanmasında etkinliği arttırmak amacıyla Bakanlığımızca ürün ve risk bazında yıllık denetim ve izleme programları hazırlanarak uygulamaya konulmaktadır. 2007 yılında 27 ürünle başlayan programın kapsamı 2008 yılında genişletilmiş, 2008 yılında 73.431 adet numune alımı ve etiket kontrolü yapılmıştır. Bunlardan 1.515 adedinde (%2,06) olumsuzluk tespit edilerek yasal işlem uygulanmıştır. 2009 yılında ise 17 ürün sınıfında 47 adet denetim programı, 4 ürün grubunda 7 adet izleme programı, 47 üründe pestisit kalıntı denetim programı ve 12 değişik ürün sınıfında etiket denetim ve kontrol programı uygulamaya konulmuştur. 2009 yılı ilk 9 ayı için 38.104 adet numune alımı ve etiket kontrolü yapılmıştır. Bunlardan 881 adedinde (%2,31) olumsuzluk

tespit edilerek yasal işlem uygulanmıştır.

Gıda güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik Bakanlığımız çalışmaları, uygulanan AB destekli projeler ile desteklenmiştir. Bu projelerin en önemli çıktıları arasında; Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü'nün kurulması, veri toplanması ve değerlendirilmesine yönelik yazılım ve haberleşme sistemi olan "Gıda Güvenilirliği Bilgi Sisteminin (GGBS)" faaliyete geçmesi, AB ile uyumlu gıda ve yemlerde hızlı alarm bildirim sisteminin (RASFF) işletilmesi, gıda sektörünün kullanımına yönelik olarak hazırlanan 24 adet hijyen kılavuzu yer almaktadır. Hazırlanan hijyen kılavuzu taslaklarından "Bal Hijyen Kılavuzu" Mayıs 2009 itibariyle yayımlanmış ve sektöre tanıtımı yapılmıştır. Diğer kılavuzların yayıma hazırlık çalışmaları halen devam etmektedir.

Bu çalışmaların yanında, AB gıda güvenilirliği, veterinerlik ve bitki sağlığı müktesebatının uyumlaştırılmasına ve uygulanmasına ilişkin olarak, gerekli idari ve laboratuvar kapasitelerinin kurulmasını da içeren kapsamlı bir strateji taslağı hazırlanmış, et, süt, su ürünleri ve rendering tesislerinin AB mevzuatına uyumunun değerlendirilmesi ve işletmelerin sınıflandırılması kapsamında çalışmalar yürütülmüştür.

"174 Alo Gıda Hattı" 14 Şubat 2009 tarihinde hizmete girmiştir. "174 Alo Gıda Hattı" ile tüketicilerin gıda ile ilgili şikayet ve bilgi alma talepleri, Türkiye'nin her yerinden çağrı merkezine iletilmektedir. Tüketiciler Alo174'ü tekrar arayarak veya verilen başvuru numarası aracılığıyla www.alo174.gov.tr internet adresi üzerinden şikayet ve talebinin sonucunu öğrenebilmektedir. Bunun yanında, alo174@tarim.gov.tr e-posta adresinden de ihbar, şikâyet ve bilgi talepleri yapılabilmektedir.

Dünyanın birçok ülkesinde Bitki Koruma Ürünlerine kısıtlı kullanım veya kısmi reçeteli satış uygulanmaktadır. Ülkemizde de bazı bitki koruma ürünleri bu ülkelerde olduğu gibi reçeteli olarak satılmakta iken bitki koruma ürünlerinin daha güvenli kullanımı, izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla 12.02.2009 tarih ve 27139 sayılı Resmi Gazete'de "*Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*" yayımlanmış ve tüm Bitki Koruma Ürünlerinin satışına 12 Şubat 2009 tarihinden itibaren reçete zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca, zirai mücadelede büyük önem taşıyan bitki ve bitkisel ürünlerde zararlı organizmalara karşı yapılacak bitki koruma ürünü uygulamalarında, bitki koruma ürünlerinin bilinçsiz bir şekilde kullanılmasını önlemek, insan, bitki ve çevre sağlığının korunması, bitkisel ürünlerde kalıntı probleminin ve tavsiye dışı ilaç kullanımının engellenmesi, kullanımların izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, bitki koruma uygulamalarını bu işi en iyi bilen bilinçli kişilerin yapmasını sağlamak amacıyla "*Bitki Koruma Ürünlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*" hazırlanarak yayım aşamasına getirilmiş, 2009 yılı içerisinde yayımlanması beklenmektedir.

AB'de kullanımı sonlandırılan ancak ülkemizde kullanımı devam eden aktif maddeler, yeniden değerlendirmeye alınmış ve AB'ne uyum çerçevesinde 127 aktif maddenin imalatı ve ithalatı sonlandırılmıştır.

Tarladan sofraya güvenli ürün ulaştırılması amacıyla üreticilerimizin, tarımsal faaliyetlerinde kullandıkları kimyasalların kayıtlarını tutmaları ve izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, "*Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik*" 04.11.2008 tarihi itibariyle Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik hükümlerine göre taze sebze ve meyvede hemen yasal uygulamaya geçilmiş olup, diğer ürünlerde ise 01.02.2010 tarihinde uygulamaya geçilecektir.

Bitki koruma ürünlerini satanların standartlarının, kalitelerinin ve kademeli olarak bayilik kriterlerinin yükseltilmesi amacıyla 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik" ile sınav sistemi getirilmiştir. Dolayısıyla bu sınavda en az 80 puan ve üzeri alan ziraat mühendisi, ziraat teknikeri ve teknisyenler başarılı sayılmakta

ve bayilik belgesi almaya hak kazanmaktadır. Gerçekte çok önemli bir uzmanlık alanı olan ve 70 milyon insanın ve çevrenin sağlığını ilgilendiren bu önemli konunun herkes tarafından değil de, konunun uzmanı ziraat mühendisleri tarafından yapılmasının sağlanması amacıyla sınav sistemi getirilmiştir.

Ülkemizde Bakanlığımızca ruhsatlandırılarak satışına ve kullanılmasına müsaade edilen pestisitlerin ruhsata esas kalite özelliklerine uygun olarak piyasada bulundurulmaları büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla, bitki koruma ürünlerinin, bozukluğundan şüphe, mübayaa, piyasa kontrolü ana başlıkları altında kalite kontrolleri yapılmaktadır. Ayrıca etiket kontrolü ile üretim yerleri kontrolleri de yapılmaktadır.

Montreal Protokolü gereğince Metil Bromürün sera, toprak ve zirai mücadele amaçlı kullanımı gelişmiş ülkelerde 2005, gelişmekte olan ülkelere ise 2015 yılında yasaklanması kararlaştırılmıştır. Ülkemizde 2007 yılından itibaren Metil bromür yerine solarizasyon ve diğer alternatifler kullanılmaktadır. Bir molekül metil bromür, onbin molekül ozonu tahrip etmektedir. Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Ülkemiz için yasaklanma yılı olarak 2015 yılı belirlenmiş olmasına rağmen, 2006 yılı sonunda sonlandırılmıştır. 2000 yılında tüketimi 600 ton olan metil bromürün karantina ve taşıma öncesi kullanımı kontrollü bir şekilde devam etmektedir.

SORU 10) Yönetmelikte bebek ürünleri ve devam mamaları için GDO'lu ürünler yasaklanırken, bu ürünlerin büyükler ve anneler üzerinde yarattığı tehlikeler nasıl yok sayılabilmektedir? Bu ayrımın bilimsel dayanağı nedir? Bebeğin korunması hedeflenirken yetişkinler neden riske atılmaktadır? Kaldı ki bebeğini emziren annenin GDO'lu gıda tüketmesiyle ortaya çıkacak zarardan bebek nasıl korunacaktır?

CEVAP 10) AB ülkelerinin tamamında ve ABD'de GDO'lu ürünlerin bebek mamaları ve bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerinde kullanımında hiçbir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak bebekler ve küçük çocuklar hassas tüketici grubu olarak değerlendirildiğinden Bakanlığımızca hazırlanan Yönetmelikle GDO'lu ürünlerin, bebek mamaları ve bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerinde kullanılması yasaklanmıştır.

Bununla birlikte, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) ve ürünlerine ilişkin düzenlemeleri içeren Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.